



Valsts ieņēmumu dienests

VALSTS IEŅĒMUMU DIENESTA ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA 2020.–2022.GADAM

(precizēta 2021. gadā)

APSTIPRINĀTS
Ar Finanšu ministrijas
2020. gada 24. aprīļa
rīkojumu Nr. 138

PRECIZĒTS
Ar Finanšu ministrijas
2021. gada 21. oktobra
rīkojumu Nr. 622

Rīga 2021

Saskaņā ar likumā “Par Valsts ieņēmumu dienestu” noteikto VID ir finanšu ministra padotībā esoša tiešās pārvaldes iestāde, kas nodrošina nodokļu maksājumu un nodokļu maksātāju uzskaiti, valsts nodokļu, nodevu un citu valsts obligāto maksājumu iekasēšanu Latvijas Republikas teritorijā, kā arī iekasē nodokļus, nodevas un citus obligātos maksājumus Eiropas Savienības budžetam, īsteno muitas politiku un kārtu muitas lietas.

VID moto	Kopā veidojam vēl labāku Latviju!
VID misija	VID – uzticams sabiedrotais nodokļu un muitas lietās godīgai uzņēmējdarbībai un sabiedrības labklājībai
VID vīzija	Latvija ir valsts, kurā visi labprātīgi pilda nodokļu un muitas saistības
VID vērtības	– Profesionalitāte – Sadarbība – Lojalitāte – Godīgums – Atbildība
Stratēģiskie mērķi	1. Klientu vajadzībām atbilstoši pakalpojumi – pazīstam savu klientu. 2. Uz uzticēšanos vērsta komunikācija un sadarbība – uzticamies savam klientam. 3. Vieda uzraudzība godīgas uzņēmējdarbības vides un labklājības veicināšanai – palīdzam mainīt saistību izpildes uzvedību, daloties ar informāciju un zināšanām. 4. Profesionāli, lojāli, godīgi, atbildīgi un uz sadarbību vērsti darbinieki.



1. STRATĒGISKAIS MĒRĶIS

Klientu vajadzībām atbilstoši pakalpojumi – pazīstam savu klientu

VID kā mūsdienīga un progresīva organizācija vairāk nekā 25 gadu pastāvēšanas laikā ir strauji un visaptveroši attīstījies un turpina savu tālāko nepārtrauktās attīstības ceļu. Būtiski uzlabojumi vērojami VID darbā ar klientiem. Vienlaikus tieši šī joma – uz klientu vajadzībām vērsti pakalpojumi – ir VID darbības pamats, kas prasa pastāvīgu attīstību un tālāku pilnveidi. To nosaka un ietekmē dažādi iekšējie un ārējie apstākļi, kā arī vide, kurā darbojas iestāde, tostarp likumdošana, sabiedrība, ekonomiskie un sociālie apstākļi Latvijā, Eiropas Savienībā un visā pasaulē.

VID klients ir ikviens Latvijas uzņēmējs, darba ņēmējs, pašnodarbināta persona, kā arī ikviens Latvijas iedzīvotājs un atsevišķos gadījumos ārvalstnieks un ārvalstu uzņēmējs. Mēs saviem klientiem sniedzam pakalpojumus nodokļu un muitas jautājumos, kā arī veicam pasākumus, kas virzīti uz sekmīgu noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanu.

Mēs turpinām iesākto proaktīvo pieeju ēnu ekonomikas mazināšanā, veidojot labvēlīgāku uzņēmējdarbības vidi gan vietējiem, gan ārvalstu uzņēmējiem un sniedzot sabiedrībai saprotamāku informāciju par nodokļu piemērošanas aspektiem, vienlaikus vēl aktīvāk virzoties uz e-vides pakalpojumu attīstību un to plašāku izmantošanu.

Mēs turpināsim veidot Latvijas nodokļu un muitas lietu administrēšanu efektīvu, taisnīgu un saprotamu – vienkāršu un ērtu attiecībā uz godīgiem nodokļu maksātājiem un konsekventi uzraugošu un atturošu pret likumu pārkāpējiem.

Atbilstoši progresīvajai starptautiskajai praksei, kad arvien vairāk uzmanības tiek pievērsts nodokļu maksātāju uzvedības izpētei un izpratnei, arī mēs attīstīsim analītiku augstākā līmenī, izmantojot inovatīvu pieeju un jaunus rīkus, lai segmentētu nodokļu maksātājus. Tas turpmāk būs pamats pilnīgi jaunai pieejai – katram nodokļu maksātāju segmentam sniegt visatbilstošākos pakalpojumus, lai ar optimālu resursu ieguldījumu panāktu labprātīgas nodokļu un muitas saistību izpildes līmeņa konsekventu paaugstināšanos.

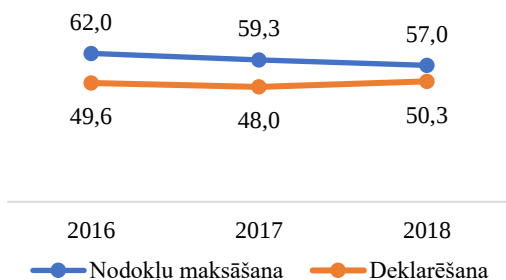
Ievirzi nodokļu maksātāju segmentēšanā sniedz 2019. gadā uzsāktie projekti – jaunais Padziļinātās sadarbības programmas modelis, kurā nodokļu maksātāji var tikt iekļauti zelta, sudraba vai bronzas līmenī, kā arī Nodokļu maksātāju reitinga sistēma, ar kuras palīdzību nodokļu maksātājs var informēt sadarbības partnerus par savu reputāciju, nodokļu samaksas disciplīnu un saimniecisko darbību raksturojošo rādītāju atbilstību vispārējām ekonomiskajām tendencēm.

Ir uzsākti vairāki izpētes darbi, izmantojot VID pieejamo plašo datu un informācijas apjomu apvienojumā ar analītiskajiem rīkiem, kas sekmēs integrētās saistību izpildes stratēģijas izstrādi un ieviešanu.

Analītiskās funkcijas attīstība ietvers ne tikai nodokļu maksātāju segmentācijas procesu, bet arī potenciālo risku identificēšanu, kā arī vairākus citus metodoloģiski sarežģītus procesus, kuru īstenošanai nepieciešams izmantot informāciju no dažādiem datu avotiem, apstrādāt un analizēt lielu datu apjomu vai veidot komplicētas indikatoru sistēmas. Turpinot uzsākto darbu, veidosim VID par zinātnības centru un datu virzītu iestādi.

Esošā situācija

Labprātīga nodokļu saistību izpilde, %

**Sasniedzamie mērķi**

Labprātīgas nodokļu saistību izpildes līmenis (nodokļu maksāšana) 2022. gadā ir 70 %.

Labprātīgas nodokļu saistību izpildes līmenis (deklarēšana) 2022. gadā ir 59 %.

Rezultatīvie rādītāji

Darbības rezultāti	Rādītājs	Rezultatīvo rādītāju skaitliskās vērtības			
		2019.	2020.	2021.	2022.
Lielākā nodokļu maksātāju daļa maksā nodokļus labprātīgi – pilnā apmērā un savlaicīgi	Labprātīgas nodokļu saistību izpildes līmenis (nodokļu maksāšana), %	63,0	66,0	68,0	70,0
	Labprātīgas nodokļu saistību izpildes līmenis (deklarēšana), %	52,4	54,7	57,0	59,0
	Nodokļu ieņēmumus veidojošo komersantu īpatsvars no kopējā komersantu skaita, %	65,0	66,5	68,0	69,5
	Kopējā parāda īpatsvars pret kopbudžeta ieņēmumiem, %	9,81	8,88	8,42	8,07
Paaugstināta iekasēšanas produktivitāte un efektivitāte	Iekasētie ieņēmumi uz vienu VID darbinieku, tūkst. euro	2477	2564	2664	2794
	Viena iekasētā euro izmaksas, euro	0,0118	0,0115	0,0108	0,0102

Stratēģiskās iniciatīvas**1. Analītikas integrācija un datu pārvaldības attīstība.**

- Centralizēt un stiprināt analītisko funkciju VID.
- Attīstīt datu pārvaldības infrastruktūru un paaugstināt VID datu izmantošanas pievienoto vērtību, lai veicinātu nodokļu iekasēšanu, nepieļaujot izvairīšanos no nodokļu nomaksas.

2. Nodokļu maksātāju segmentēšana atbilstoši viņu nodokļu saistību izpildes disciplīnai visā nodokļu administrēšanas dzīves ciklā (360 grādu pieeja).

- Ieviest universālu informācijas un komunikācijas tehnoloģiju (IKT) rīku un izmantot nodokļu saistību izpildes risku indikators formalizācijai un zināšanu par riskanto nodokļu maksātāju profilu uzglabāšanai.
- Izveidot visaptverošu saistību izpildes risku analīzes sistēmu nodokļu, muitas, akcīzes preču, noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas novēršanas un noziedzības mazināšanas jomās.

- Ieviest darbību rekomendāciju sistēmu nodokļu maksātājiem viņu saistību izpildes rādītāju uzlabošanai.

3. Nodokļu saistību izpildes stratēģijas īstenošana, nodrošinot katram segmentam atbilstošus pakalpojumus.

- Izstrādāt nodokļu maksātāju segmentus nodokļu saistību izpildes veicināšanai.
- Izstrādāt katram nodokļu maksātāju segmentam atbilstošāko sniedzamo pakalpojumu kopumu.

4. Uz lietotājpieredzi un pakalpojumu dizainu balstīti ērti un viegli lietojami pakalpojumi.

- Iesaistīt klientus VID pakalpojumu uzlabošanā, testēšanā un attīstīšanā.
- Ieviest sākotnēji aizpildītas gada ienākumu deklarācijas.
- Paplašināt Elektroniskās deklarēšanas sistēmas (EDS) iespējas, atvieglojot VID klientiem normatīvajos aktos noteikto saistību izpildi.
- Pilnveidot muitas pakalpojumus, nodrošinot Savienības Muitas kodeksā paredzēto vienkāršojumu pieejamību Latvijā.



2. STRATĒGISKAIS MĒRĶIS

Uz uzticēšanos vērsta komunikācija un sadarbība – uzticamies savam klientam

VID vienmēr ir uzsvēris, ka skaidrai, godīgai un klientam saprotamai komunikācijai ir ļoti būtiska nozīme, jo tā ietekmē uzticēšanos iestādei, kas savukārt pozitīvi ietekmē labprātīgu nodokļu un muitas saistību izpildi.

Iepriekšējos trīs gados viena no galvenajām VID prioritātēm bija komunikācijas uzlabošana ar starptautiskajiem nodokļu maksātājiem. Vienlaikus īpašu uzmanību pievēršam vieglas un vienkāršotas valodas izmantošanai saziņā ar tiem klientiem, kuriem tas nepieciešams. Uzlabojām arī saziņu pa tālruni, ieviešot konsultatīvajā tālrunī iespēju ērti identificēt klientu, lai tādējādi nodrošinātu personificētu konsultāciju sniegšanu.

Ārvalstu investoru padome Latvijā ir atzinīgi novērtējusi VID veiktos Elektroniskās deklarēšanas sistēmas (EDS) uzlabojumus, kas vērsti uz tiešsaistes komunikācijas platformas izveidi, ievērojot “lietotāja pieredzes” principu, lai panāktu efektīvāku komunikāciju ar iedzīvotājiem un uzņēmējiem.

Mūsdienu sabiedrības procesi nav iedomājami bez digitāliem rīkiem. VID ikdienā sadarbojas ar lielāko Latvijas sabiedrības daļu, un tas nozīmē, ka VID veiksmīgi ir jāizmanto dažādi digitālie rīki, kas kopumā veido VID digitālo ekosistēmu. VID klienti gaida, ka sadarbībā ar VID būs pieejami arvien jaunāki un inovatīvāki digitālie risinājumi.

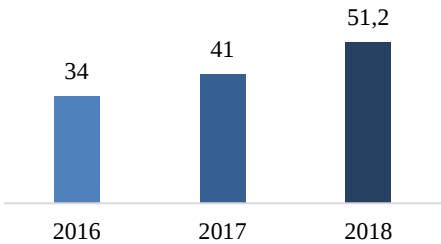
Mēs turpināsim attīstīt komunikāciju un pakalpojumus, lai veidotu labprātīgu nodokļu un muitas saistību izpildi veicinošu digitālo ekosistēmu.

Mēs pievērsīsim īpašu uzmanību attieksmes maiņai saziņā ar mūsu klientiem – būsim atvērti, patiesi ieklausīsimies un iedziļināsimies klientu jautājumos un problēmās un, sniedzot atbildes, būsim atsaucīgi, izpalīdzīgi un gatavi sadarbībai.

Mūsu galvenie apsvērumi – lielākais vairums klientu ir godīgi, bet nereti pilnībā nepārzina un neizprot normatīvo aktu prasības, tāpēc viņiem ir nepieciešama mūsu palīdzība un atbalsts. Saskaroties ar šādu mūsu attieksmi, klienti kļūs atvērtāki gan informācijas saņemšanai, gan sniegšanai, kā arī pieaugs klientu uzticēšanās VID darbiniekiem un VID kā iestādei kopumā.

Mēs nodrošināsim, ka ikviens VID darbinieks ikdienas darbā piemēro VID izstrādātās jaunās lēmumu sagatavošanas vadlīnijas un vadlīnijas efektīvai rakstveida saziņai ar klientiem, kuru mērķis ir nodrošināt vienotu lēmumu un vēstuļu struktūru un stilu, sagatavot lietišķus, argumentētus, viegli uztveramus lēmumus un vēstules, veicinot klientorientētu attieksmi un VID kā profesionālas iestādes tēlu. Mēs izpētīsim, kādi saziņas kanāli, īpaši elektroniskie kanāli, valoda un saturs vislabāk atbilst konkrētai nodokļu maksātāju grupai, lai tādējādi padarītu mūsu pakalpojumus pieejamākus, ērtākus un labāk saprotamus. Lai būtu vieglāk uztvert informāciju par nodokļu normatīvajiem aktiem, mēs uzlabosim videoseminārus VID tīmekļvietnē.

VID ir ievērojama pieredze sadarbībā ar uzņēmējus pārstāvošām organizācijām, citām valsts pārvaldes iestādēm, kā arī starptautiskajām organizācijām. Atvērtības un sadarbības pieeju turpināsim jaunā kvalitātē. Mūsu mērķis ir izzināt uzņēmēju un iedzīvotāju vēlmes attiecībā uz VID, gūt labāko pieredzi starptautiskajā telpā nodokļu un muitas lietu administrēšanas jautājumos un kopīgi ar sadarbības partneriem iestāties pret ēnu ekonomiku.

Esošā situācija	Sasniedzamais mērķis
Uzticēšanās VID (%)  2016: 34, 2017: 41, 2018: 51,2	2022. gadā VID uzticas 60 % iedzīvotāju.

Rezultatīvie rādītāji

Darbības rezultāti	Rādītājs	Rezultatīvo rādītāju skaitliskās vērtības			
		2019.	2020.	2021.	2022.
Pieaugusi sabiedrības uzticēšanās VID, kas veicina labprātīgu nodokļu saistību izpildi (51,2 % 2018. gadā)	Sabiedrības uzticēšanās VID līmenis, % (pēc Valsts kancelejas pasūtītā pētījuma rezultātiem)	52	55	57	60
	Tiesās pārsūdzēto VID lēmumu īpatsvars, %	31	30	27	25
Palielinājusies VID e-pārvaldes efektivitāte	E-indekss, punkti (maks. 100)*	55	57	60	65
Augsts klientu apmierinātības līmenis ar VID darbinieku apkalpošanas kvalitāti	VID iedzīvotājiem sniegtie pakalpojumi novērtēti kā teicami vai labi, % (pēc Valsts kancelejas pasūtītā pētījuma rezultātiem)	74,0	74,0	74,0	75,0
	Klientu apmierinātības līmenis – vidējais vērtējums 10 ballu sistēmā (pēc VID pasūtītā pētījuma rezultātiem)	X**	8,1	X	8,1
Veicināta nevalstiskā sektora iesaiste labprātīgas nodokļu saistību izpildes paaugstināšanā	Nozaru asociāciju apmierinātības vērtējums par sadarbību ar VID, vidējais vērtējums 10 ballu sistēmā (pēc VID veiktā pētījuma rezultātiem)	7,85	7,85	7,9	8,0

* Integrēts Publisko pakalpojumu sniegšanas un galalietotāju vajadzību monitorings. Valsts iestāžu vērtējums un valsts iestāžu e-indekss. Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas (VARAM) pasūtīts pētījums. VID e-indekss 2018. gadā 51,7 un 8. vieta iestāžu reitingā.

** VID klientu apmierinātības pētījums tiek veikts reizi divos gados.

Stratēģiskās iniciatīvas

1. Mērķtiecīga komunikācija labprātīgas nodokļu saistību izpildes veicināšanai.

- Iedzīvināt atvērtu, atsaucīgu, izpalīdzīgu un uz sadarbību vērstu attieksmi saziņā ar nodokļu maksātājiem.
- Rast optimālu risinājumu VID lēmumu publiskošanai.
- Pilnveidot normatīvo regulējumu, lai panāktu lielāku motivāciju labprātīgai nodokļu strīdu risināšanai.

- Īstenot komunikāciju par sekmīgas uzņēmējdarbības veiksmes stāstiem, kas panākti, godīgi maksājot nodokļus un izpildot muitas saistības.
- Īstenot proaktīvu komunikāciju, izstrādājot dzīves situācijas nodokļu jomā, lai atturētu no kļūdu pieļaušanas.
- Izstrādāt rekomendācijas muitas klientiem ātrākas muitas saistību izpildes nodrošināšanai.
- Izglītēt nākotnes nodokļu maksātājus.

2. Klienta vajadzībām atbilstoša saziņas valoda un komunikācijas veids (kanāls).

- Izstrādāt komunikācijas matricu – katrai klientu grupai atbilstoši kanāli, valoda un saturs.
- Virzīt pakalpojumu saņēmējus uz ērtākiem un efektīvākiem kanāliem – primāri uz Elektroniskās deklarēšanas sistēmu (EDS).

3. Digitālās ekosistēmas attīstība.

- Ieviest VID virtuālo asistentu, nodrošinot konsultāciju sniegšanu 24/7 režīmā.
- Īstenot Nodokļu informācijas pakalpojumu modernizācijas projektu, lai sniegtu sabiedrībai augstas kvalitātes VID pakalpojumus, pilnveidojot VID pamatdarbības procesus un sniegtos e-pakalpojumus.
- Turpināt elektroniskās muitas vides attīstības projektus, veicinot un paaugstinot Eiropas Savienības uzņēmēju konkurētspēju kopējā tirgū.
- Izstrādāt un īstenot datu publicēšanas un pieejamības koncepciju, tostarp atvērto datu publicitātes nodrošināšanai.

4. Paplašināta sadarbība savstarpējai partneru pievienotās vērtības gūšanai.

- Veicināt horizontālo sadarbību valsts pārvaldē starp VID un nozari regulējošām institūcijām, tostarp aktīvi piedaloties normatīvo aktu izstrādē un iniciējot priekšlikumus tajos, lai mazinātu administratīvo slogu un iespējas izvairīties no nodokļu nomaksas.
- Stiprināt sadarbību ar asociācijām, kuras pārstāv nozares ar vislielākajiem ēnu ekonomikas riskiem.
- Veicināt labākās prakses apmaiņu ar Eiropas Savienības dalībvalstīm labprātīgas nodokļu nomaksas veicināšanai, īpaši nodokļu administrāciju digitalizācijas jomā.



3. STRATĒGISKAIS MĒRĶIS

Vieda uzraudzība godīgas uzņēmējdarbības vides un labklājības veicināšanai – palīdzam mainīt saistību izpildes uzvedību, daloties ar informāciju un zināšanām

VID veikto pētījumu rezultāti liecina, ka svarīgāko nodokļu plaisas gadu no gada samazinās un pēdējos gados ir vērojams ēnu ekonomikas īpatsvara samazinājums. Vienlaikus vairāki konstatējumi norāda, ka ir nepieciešams meklēt jaunas metodes un īstenot viedu taktiku neuzskaitīto nodokļu saistību jeb ēnu ekonomikas līmeņa mazināšanai:

- nodokļu nedeklarēšanas līmenis un tādējādi arī “aplokšņu” algu izmaksu īpatsvars Latvijā joprojām ir augsts – pēc VID aplēsēm 2018. gadā “aplokšņu” algās tika izmaksāti apmēram 19 % no kopējiem darba samaksas ienākumiem;
- nedeklarēto nodokļu saistību līmeņa samazinājuma temps kļūst lēnāks;
- akcīzes preču, īpaši cigarešu, nelegālā patēriņa līmenis, kā arī narkotisko vielu kontrabanda joprojām ir salīdzinoši augsta;
- makroekonomiskās attīstības tempu un nodokļu plaisu dinamika norāda uz iespējamo saikni starp ekonomikas attīstību un nodokļu nedeklarēšanu, kas liecina par augstiem nodokļu nemaksāšanas riskiem ekonomikas krīžu apstākļos.

Lai mazinātu neuzskaitīto nodokļu saistību līmeni un stiprinātu sabiedrības aizsardzību, VID uzraudzības pasākumu prioritātes nākamajos trīs gados būs “aplokšņu” algu izmaksu, pievienotās vērtības nodokļa (PVN) izkrāpšanas, nelegālas akcīzes preču aprites, narkotisko vielu kontrabandas un nelegālas izcelsmes skaidras naudas aprites minimizēšana.

Primāri mēs atbalstām labprātīgu saistību izpildi un tās veicināšanu, neatbilstību gadījumos īstenojot mērķtiecīgus un uz riska analīzi balstītus uzraudzības pasākumus, paredzot, ka šāдай rīcībai būs pozitīva ietekme uz nodokļu un muitas saistību ievērošanu nākotnē. Mūsu pieeju noteiks nodokļu maksātāju izturēšanās, attieksme, nodokļu un muitas saistību izpildes disciplīna un vēlme sadarboties.

Pamatojoties uz principa “Konsultē vispirms” mērķi, mēs izrādīsim iniciatīvu, lai panāktu savstarpēju sapratni ar nodokļu maksātājiem. Ja atklāsim apzināti vai neapzināti pieļautas kļūdas vai pārkāpumus, sākotnēji dosim iespēju nodokļu maksātājiem pašiem labprātīgi novērst neatbilstības. Tikai tad, ja nodokļu maksātājs neizmantos doto iespēju, tiks piemērotas sankcijas. Lai VID darbinieku rīcība principa “Konsultē vispirms” piemērošanā būtu skaidra un nepārprotama, mēs sadarbībā ar Finanšu ministriju pārskatīsim atbilstīgos normatīvos aktus un nepieciešamības gadījumā virzīsim priekšlikumus grozījumiem tiesību aktos.

Mūsu mērķis – uzraugošos un kontrolējošos pasākumus piemērot nodokļu un muitas saistību labprātīgas izpildes uzlabošanai.

Esošā situācija	Sasniedzamais mērķis																
Nodokļu plaisu apmērs, % <table><thead><tr><th>Gads</th><th>IIN plaisa</th><th>PVN plaisa</th><th>VSAOI plaisa</th></tr></thead><tbody><tr><td>2016</td><td>18,1</td><td>12,5</td><td>18</td></tr><tr><td>2017</td><td>17,8</td><td>12,2</td><td>17,7</td></tr><tr><td>2018</td><td>17,4</td><td>10,2</td><td>17,3</td></tr></tbody></table> ■ IIN plaisa ■ PVN plaisa ■ VSAOI plaisa	Gads	IIN plaisa	PVN plaisa	VSAOI plaisa	2016	18,1	12,5	18	2017	17,8	12,2	17,7	2018	17,4	10,2	17,3	PVN plaisas apmērs 2022. gadā ir 8,4 %. IIN plaisas apmērs no nedeklarētās darba samaksas 2022. gadā ir 16,7 %. VSAOI plaisas apmērs no nedeklarētās darba samaksas 2022. gadā ir 16,5 %.
Gads	IIN plaisa	PVN plaisa	VSAOI plaisa														
2016	18,1	12,5	18														
2017	17,8	12,2	17,7														
2018	17,4	10,2	17,3														

Rezultatīvie rādītāji

Darbības rezultāti	Rādītājs	Rezultatīvo rādītāju skaitliskās vērtības			
		2019.	2020.	2021.	2022.
Principa “Konsultē vispirms” piemērošanas un preventīvo pasākumu rezultātā pieaug labprātīga neatbilstību un pārkāpumu novēršana	Nodokļu maksātāju, kuri līdz audīta uzsākšanai paši precizē deklarācijas, īpatsvars no visiem nodokļu maksātājiem, kuriem bija plānots veikt auditu, %	12,0	18,0	X	X
	Nodokļu maksātāju, kuri nodokļu nomaksas veicināšanas pasākumu laikā paši precizē deklarācijas, īpatsvars no visiem nodokļu maksātājiem, kuriem ir uzsāktas nodokļu nomaksas veicināšanas darbības, %*	X	X	32,0	35,0
	Veikto preventīvo pasākumu rezultātā nodokļu maksātāju pašu novērstās neatbilstības PVN deklarācijā, aprēķinot papildus maksājamo PVN budžetā vai samazinot pārmaksātā PVN summas apmēru, milj. euro**	16,0	15,0	15,0	15,0
Samazinājusies sabiedrības daļa, kas nepilda normatīvajos aktos noteiktās saistības	Ēnu ekonomikas īpatsvars, %***	19,9	18,9	X	X
	Akcīzes nodokļa plaisa naftas produktiem, %	5,3 ¹	5,2	5,1	5,1
	PVN plaisa, %	7,1 ¹	10,3	8,7	8,4
	VSAOI plaisa no nedeklarētās darba samaksas, %	17,2 ¹	16,8 ¹	17,3	16,5
	IIN plaisa no nedeklarētās darba samaksas, %	17,3 ¹	16,9 ¹	17,5	16,7
	Tabakas izstrādājumu nelikumīgas aprites novērtējums, % ****	15,0	14,6	14,1	13,7

¹ Rezultatīvā rādītāja faktiskā vērtība

Darbības rezultāti	Rādītājs	Rezultatīvo rādītāju skaitliskās vērtības			
		2019.	2020.	2021.	2022.
	Nedeklarēto darba ienākumu īpatsvars komercsektorā, %*****	17,3 ²	17,1 ²	17,7	16,9
	Muitas fizisko kontroļu rezultativitāte, %	25,0	25,0	25,0	25,0
Panākta organizētās noziedzības ierobežošana	Pārtraukta organizētās noziedzības grupējumu darbība, skaits	16	16	16	16
	Kriminālvajāšanas uzsākšanai nodoto kriminālprocesu īpatsvars prioritārajās jomās no visiem kriminālvajāšanas uzsākšanai nodotajiem procesiem, %*****	87	88	89	90
Samazināti noziedzīgi iegūto līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas riski	Noziedzīgi iegūto līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas (NILLTPFN) likuma subjektu īpatsvars, kuru darbība atbilst NILLTPFN likuma un Starptautisko un Latvijas Republikas nacionālo sankciju likuma prasībām, %	75	77	79	81

* Nodokļu nomaksas veicināšanas darbības ir preventīvas darbības principa “Konsultē vispirms” ietvaros un darbības, kas vērstas uz nodokļu administrēšanai nepieciešamās informācijas iegūšanu (informēšana, informācijas pieprasīšana, pārrunas, konsultēšana, apmeklējums, apsekošana, novērošana, tematiskā pārbaude), lai panāktu labprātīgu nodokļu saistību izpildi.

** Rādītāja faktiskā vērtība 2018. gadā 15,9 milj. euro. Rādītāja vērtības pieaugums netiek prognozēts, ņemot vērā PVN plaisas samazinājuma tempa mazināšanos.

*** Pēc Austrijas profesora F. Šneidera pētījumu rezultātiem.

**** Novērtējums tiek veikts saskaņā ar Nacionālā kriminālizmeklēšanas modeļa (NKIM) ietvaros izveidotās Tiesībaizsardzības iestāžu darba grupas uzdevumu. 2019. gadam norādītas aplēses par 2019. gada 1. pusgadu.

***** Pēc VID veiktā novērtējuma rezultātiem un prognozēm (no 2020. gada mainīta rādītāja aprēķina metodoloģija).

***** Prioritātes ir noziedzīgi iegūto līdzekļu legalizēšanas un skaidras naudas aprites, izvairīšanās no nodokļu nomaksas, krāpšanas, “aploksņu” algu izmaksas, nelegālas akcīzes preču aprites un narkotisko vielu aprites ierobežošana.

Stratēģiskās iniciatīvas

1. Izmantojot analītiskās zināšanas un pieejamos materiāli tehniskos resursus, izstrādāti un īstenoti pasākumi, kas veicina labprātīgu nodokļu nomaksu.

- Panākt nodokļu administrēšanas pasākumos samērīgumu starp patērētajiem resursiem un gūto labumu ieņēmumu veidā, tostarp jēgpilni piemērot principu “Konsultē vispirms”.
- Optimizēt kontroļu un pārbaudžu veidus, samazinot to skaitu un uzlabojot to mērķtiecīgāku izmantošanu.
- Savlaicīgi identificēt nodokļu maksātājus, kuriem ir problēmas ar nodokļu nomaksu.

² Rezultatīvā rādītāja faktiskā vērtība

- Īstenot pasākumus negodprātīga biznesa pārejas ierobežošanai.

2. Mērķtiecīga rīcība un sadarbība pārkāpumu un noziedzīgu nodarījumu atklāšanā un novēršanā valsts ieņēmumu un muitas lietu jomā.

- Sadarbībā ar Valsts robežsardzi izstrādāt un virzīt/ieviest koncepciju sinhronizēto robežpārbaužu īstenošanai robežšķērsošanas vietās.
- Īstenot uz risku analīzi balstītus muitas kontroles pasākumus kontrabandas un sabiedrībai bīstamu un nedrošu preču ieviešanas ierobežošanai.
- Stiprināt sadarbību un veidot vienotu izpratni ar prokuratūru pirmstiesas izmeklēšanas paātrināšanai, vienlaikus uzturot augstu kvalitāti pirmstiesas izmeklēšanā.
- Īstenot VID tiesībaizsardzības struktūrvienību integrēšanos Nacionālajā kriminālizmeklēšanas modelī.
- Stiprināt izlūkošanas, analītisko, izmeklēšanas, atbalsta un tehnisko kapacitāti noziedzīgu nodarījumu atklāšanā un novēršanā.

3. Starptautiskā sadarbība un Eiropas Savienības līmeņa prasību ieviešana.

- Aktivizēt dalībvalstu saskaņotās pārbaudes un kopīgus auditus.
- Aktīvi un mērķtiecīgi piedalīties starptautiskos projektos un iniciatīvās.
- Īstenot pastāvīgu sadarbību ar Eiropas Savienības organizācijām *Europol* un *Eurojust* noziedzīgu nodarījumu atklāšanai un novēršanai.
- Ieviest Sabiedrības drošības un drošuma informācijas sistēmu, kas īsteno pasākumus drošai preču kustībai pāri Eiropas Savienības robežai.
- Pilnveidot muitas kontrolei nepieciešamos tehnoloģiskos risinājumus, kas sekmē muitas risku pārvaldību piegādes ķēdē.

4. Aktīva, uz risku balstīta rīcība noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanai VID ietekmes jomā.



4. STRATĒGISKAIS MĒRĶIS

Profesionāli, lojāli, godīgi, atbildīgi un uz sadarbību vērsti darbinieki

Gan starptautiskās, gan Latvijas nacionālās valsts pārvaldes attīstības tendences – mērķtiecīgi virzīties uz vērtībās balstītu organizācijas kultūru, kuras centrā ir cilvēks un darbs sabiedrības labā.

VID vērtības – **profesionalitāte, sadarbība, lojalitāte, godīgums un atbildība** – atbalsta VID vīziju un stratēģisko mērķu sasniegšanu, veido organizācijas vidi un kultūru, nosaka darbinieku uztveri un domāšanu, atspoguļojas katra darbinieka rīcībā un attieksmē.

VID vērtības ir stabils pamats, kas ļauj ikvienam darbiniekam uzsākt savas gaitas iestādes vīzijas un misijas virzienā, saskatot arī savu lomu un pienesumu iestādes mērķu sasniegšanā. Mainoties paaudzēm, domāšanai un skatījumam uz procesiem, tieši iestādes vērtības daudziem darbiniekiem kļūst par ceļazīmi, pieņemot lēmumus un formulējot savu attieksmi.

Mūsu mērķis ir panākt, lai mūsu vērtības nebūtu tikai ierakstītas stratēģijā, bet tiktu iedzīvinātas visu VID darbinieku ikdienas dzīvē, sekmējot valsts pārvaldes, tostarp VID, reputāciju un iedzīvotāju uzticēšanos tai.

Lai sasniegu augstus darba rezultātus, svarīgi faktori ir arī darba apstākļi un darba vide, kurā cilvēki jūtas komfortabli, ir motivēti strādāt un pilnveidoties. Atbilstošs tehniskais aprīkojums, kas ir optimāli pielāgots darba procesu vajadzībām un atbalsta darbinieku centienus, sekmē augstākas darba kvalitātes un produktivitātes sasniegšanu.

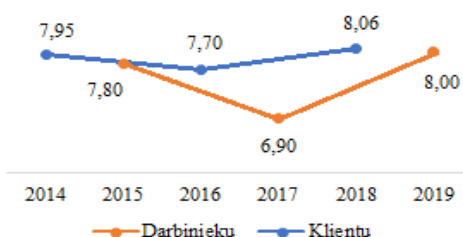
VID ir izveidota vērtību vēstnešu komanda, kuras galvenais mērķis ir palīdzēt visiem VID darbiniekiem izprast mūsu vērtības un, pamatojoties uz konkrētām rīcībām, sekmēt to izpausmes dažādās ar amata pienākumiem un ārpusdarba aktivitātēm saistītās situācijās.

VID vērtības:

- **sekmē darbinieku attīstību** – mēs novērtējam savas zināšanas, kompetences un spēju pastāvīgi attīstīties;
- **uzlabo darbinieku motivāciju un iesaisti**, kas ir garants sekmīgai VID mērķu un darbības rezultātu sasniegšanai;
- **palīdz darbiniekiem pieņemt labākus lēmumus** – mēs esam paraugs sabiedrībai, jo uzņemamies atbildību par darāmo un paveikto;
- **uzlabo iekšējo komunikāciju** – komunikācija un savstarpējā darbinieku un vadītāju mijiedarbība uzlabo darba vidi un ir pamats produktivitātes pieaugumam;
- **sekmē talantu piesaisti un noturēšanu** – mēs publiskojam savas vērtības, lai uzlabotu personāla atlasī mūsu vērtības atbalstošu darbinieku piesaistīšanai;
- **palīdz klientiem saprast, kas un kāds ir VID**, – mēs vienmēr esam godīgi un atklāti paši pret sevi, citiem un darbu, ko darām.

Esošā situācija

Klientu un darbinieku apmierinātības līmenis, balles

**Sasniedzamais mērķis**

Klientu apmierinātības līmenis 2022. gadā ir ne mazāks kā 8 balles (vidējā vērtība 10 ballu sistēmā).

Personāla apmierinātības līmenis 2022. gadā ir ne mazāks kā 8,1 balle (vidējā vērtība 10 ballu sistēmā).

Rezultatīvie rādītāji

Darbības rezultāti	Rādītājs	Rezultatīvo rādītāju skaitliskās vērtības			
		2019.	2020.	2021.	2022.
“Sadarbība” – uzlabojusies VID darbinieku savstarpējā sadarbība	VID darbinieku vidējais vērtējums 10 ballu sistēmā par apgalvojumu “Manā kolektīvā attiecības ar kolēģiem ir labas un sekmē darba produktivitāti” (<i>pēc VID pasūtītā darbinieku apmierinātības pētījuma rezultātiem</i>)	8,26	X*	8,30	X*
“Lojalitāte” – paaugstinājusies VID darbinieku apmierinātība ar VID kā darbavietu	VID darbinieku apmierinātība ar VID kā darbavietu, vidējais vērtējums 10 ballu sistēmā (<i>pēc VID pasūtītā darbinieku apmierinātības pētījuma rezultātiem</i>)	6,98	X*	7,0	X*
“Atbildība” – paaugstinājusies VID darbinieku iesaiste	VID nodarbināto iesaistīšanās indekss, % (<i>pēc Valsts kancelejas pasūtītā pētījuma rezultātiem</i>)**	60,5	60,7	61,0	61,5
“Profesionalitāte” – VID darbinieku profesionālā izaugsme pozitīvi ietekmē VID attīstību	VID nodarbinātie atzīst, ka veiktie mācību un attīstības pasākumi ir palīdzējuši uzlabot viņu darba sniegumu, vidējais vērtējums 10 ballu sistēmā (<i>pēc VID pasūtītā pētījuma rezultātiem</i>)	7,54	X	7,6	X
“Godīgums” – VID darbinieku rīcība veicina VID prestižu	Nodokļu maksātāju un muitas klientu īpatsvars, kuri VID darbinieku uzvedību nodokļu piedziņas, nodokļu kontroles un muitas kontroles pasākumos vērtē kā godprātīgu, % vidējais svērtais (<i>pēc VID pasūtītā pētījuma rezultātiem</i> ***)	X	91,0	X	91,5

* VID darbinieku apmierinātības pētījums tiek veikts reizi divos gados.

** Iesaistīšanās ir pozitīvas attieksmes un rīcības kopums, kas veicina augstu sniegumu atbilstoši organizācijas misijai un mērķiem. 2018. gadā VID nodarbināto iesaistīšanās indekss bija 60 % (52 % iesaistījušies, 8 % aktīvi iesaistījušies).

*** VID klientu apmierinātības pētījums tiek veikts reizi divos gados. 2018. gada pētījumā rādītāja vērtība bija 91,4 %.

**Stratēģiskās
iniciatīvas****1. Vērtību iedzīvināšana VID darbinieku ikdienas dzīvē.**

- Īstenot VID vērtību vēstnešu un VID struktūrvienību aktivitātes.
- Veicināt efektīvu iekšējo komunikāciju par VID vērtību iedzīvināšanu.
- Paplašināt visu līmeņu vadītāju iesaisti un atbildību vērtību iedzīvināšanas un pārmaiņu vadības procesos.

2. Darbinieku vajadzības atbalstoša darba vide augstu snieguma rādītāju sasniegšanai.

- Izstrādāt un īstenot VID darba telpu un infrastruktūras attīstības koncepciju.
- Veicināt darba vietu izvietojuma maiņu, palielinot to īpatsvaru VID struktūrvienībās reģionos.
- Attīstīt elastīgākus darba nosacījumus, atbalstot attālinātā darba iespējas.
- Sekmēt vadītāju un darbinieku pašattīstību un izaugsmi.

Pielikumā: Stratēģisko rezultatīvo rādītāju aprēķināšana uz 11 lp.

Valsts ieņēmumu dienesta ģenerāldirektore

I. Jaunzeme